

Polecenia podsumowujące

1. Wymień wydarzenia, które w drugiej połowie lat 30. mogły świadczyć o tym, że świat podąża w kierunku nowej wojny.
2. Omów znaczenie osi Berlin–Rzym–Tokio dla polityki międzynarodowej.
3. Przedstaw przyczyny, przebieg i skutki wojny domowej w Hiszpanii.

Na drodze do II wojny światowej

Podsumowanie

37

◆ Sytuacja międzynarodowa na początku lat 30.

Polityka militarystyczna nastawiona na podboje (Włochy, III Rzesza, Japonia, ZSRS).
Podporządkowanie sobie znacznej części wschodnich Chin przez Japonię przy braku reakcji ze strony mocarstw i Ligi Narodów.
1933 – wystąpienie Japonii z Ligi Narodów.

◆ Japońskie podboje w Chinach

Wojna domowa w Chinach między nacjonalistami z Kuomintangu a komunistami.
1931 – wkroczenie wojsk japońskich do Mandżurii.
1937 – ponowne wkroczenie wojsk japońskich do Chin i zajęcie Nankinu, brak reakcji państw Europy Zachodniej.
Wsparcie dla działań japońskich ze strony Włoch i Niemiec.

◆ Polityka zagraniczna Mussoliniego

1935 – zajęcie Etiopii (Abisynii) przez Włochy.
Potępienie włoskiej agresji na Etiopię (Abisynię) przez Ligę Narodów.
1937 – wystąpienie Włoch z Ligi Narodów.

◆ III Rzesza na drodze ku wojnie

1933 – wystąpienie Niemiec z Ligi Narodów.
Wprowadzenie powszechnej służby wojskowej.
1936 – podpisanie z Wielką Brytanią traktatu morskiego umożliwiającego III Rzeszy rozbudowę marynarki wojennej.
Polityka appeasementu – brak reakcji ze strony państw Europy Zachodniej na tamanie przez III Rzeszę postanowień traktatu wersalskiego.
1936 – remilitaryzacja Nadrenii.
1937 – powstanie osi Berlin–Rzym–Tokio.
1938 – Anschluss Austrii – przyłączenie tego państwa do III Rzeszy.
Porażka polityki appeasementu na konferencji w Monachium (29–30 IX 1938). Uzyskanie przez Hitlera części terytorium Czechosłowacji bez zgody reprezentantów tego kraju.
1939 – podpisanie paktu stalowego przez Niemcy i Włochy. Morze Śródziemne strefą wpływów włoskich.
Zajęcie przez Niemców okręgu Kłajpedy.
Roszczenia Niemiec wobec Polski – przeprowadzenia eksterytorialnej autostrady oraz linii kolejowej i włączenia Wolnego Miasta Gdańska do Rzeszy.
23 VIII 1939 – pakt Ribbentrop–Mołotow.

◆ Wojna domowa w Hiszpanii (1936–1939)

Wojna przedstawicieli Frontu Ludowego wspieranego przez komunistów z nacjonalistycznymi ugrupowaniami Falangi Hiszpańskiej generała Franco wspieranymi przez III Rzeszę i Włochy.
Terror wobec ludności cywilnej stosowany przez obie strony.
Działalność Niemieckiego Legionu Condor w Hiszpanii. Kraj ten poligonem doświadczalnym dla wojsk niemieckich.
1939 – zwycięstwo i początek dyktatury Francisca Franco.

Polecane publikacje

H. Batowski, *Rok 1938 – dwie agresje hitlerowskie*, Poznań: Wyd. Poznańskie, 1985.
P.M. Majewski, *Kiedy wybuchnie wojna? 1938. Studium kryzysu*, Warszawa: Wyd. Krytyki Politycznej, 2019.
T. Zubiński, *Wojna domowa w Hiszpanii 1936–1939*, Poznań: Wyd. Poznańskie, 2015.

